

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет культури і мистецтв
Кафедра образотворчого мистецтва і дизайну**

**ДЕКОРАТИВНЕ ПАННО ЗАСОБАМИ ЗМІШАНИХ ТЕХНІК **
DECORATIVE PANEL WITH MIXED MEDIA

Кваліфікаційна робота (проект)

на здобуття ступеня вищої освіти “бакалавр”

Виконала: студентка 16-421 групи
Спеціальності 023 Образотворче
мистецтво, декоративне мистецтво,
реставрація
Освітньо-професійної (наукової)
програми Образотворче мистецтво,
декоративне мистецтво, реставрація
Демура Анжеліка Сергіївна

Керівник доцент Гоноболіна О.Ч.
Рецензент доцент Полякова Г.М

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. Декоративне панно як вид мистецтва	5
1.1. Історія розвитку декоративного мистецтво	5
1.2.Різновиди панно у декоративному мистецтві	8
РОЗДІЛ 2. Особливості поєднання змішаних технік у творчої роботи	12
2.1.Поєднання традиційних та сучасних технік.....	12
2.2. Етапи виконання творчої роботи.....	18
ВИСНОВКИ	22
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	24

ВСТУП

Актуальність дослідження. Сьогодні декоративно-прикладне мистецтво розглядається як важлива художня цінність, що виконує численні функції – пізнавальну, комунікаційну, естетичну та ін.

Декоративно прикладне мистецтво це - духовний світ людини який містить в собі численні види художньої практики. Наприклад: плетіння і ткання, розпис і вишивка, різьблення і виточування тощо. Одні види кераміка, обробка кістки і каменю, плетіння виникли на зорі людської цивілізації, інші молоді: мереживо, гобелен, вироби з бісеру, витинання з паперу. Їм заледве налічується кілька сотень. До середини ХІХ століття ні народне мистецтво, ні художнє ремесло не визнавалися за рівноцінні галузі мистецтва, такі, як музика, театр чи живопис. Лише у 70-х роках цього століття з'явився термін “декоративно-прикладне мистецтво”, яким ми сьогодні вільно користуємося.

Усім нам притаманне бажання зробити своє життя яскравим та незвичайним, мати власний затишний світ, чарівний і неповторний. Кожна людина прагне внести у внутрішнє оздоблення свого будинку елемент прекрасного, будь то картина, декоративне панно, або який-небудь інший оригінальний штрих.

Існує велика різноманітність технік, що дозволяє підібрати оптимальний варіант згідно з перевагами кожного. Сучасне життя диктує свої правила. З розвитком нових технологій в процес виготовлення виробів декоративно-прикладного мистецтва вносяться зміни, роблячи їх більш цікавими і сучасними. Однак в основі кожної технології лежить традиційна техніка виготовлення і матеріал. Творіння сучасних майстрів умільців дивують різноманіттям форм, яскравою образністю, своєрідністю виконання, виразністю колірних, пластичних, композиційних рішень, єднанням корисності і краси. Як правило, більшість їхніх творів виконано з простих,

матеріалів: дерева, глини, вовни, льону і т.п. Але завдяки неповторному, самобутньої майстерності сучасних виконавців за своїм художнім гідності ці роботи цінуються значно вище, ніж багато виробів з дорогих матеріалів. Саме вони насичені особливим змістом і багатим змістом - добротою, мудрістю і гідністю.

Особливості декоративного мистецтва, його семантика, символіка та технологічні особливості висвітлено у працях багатьох науковців (Є.Антонович, З.Чегусової, К.Широцький, Г. Васянович, М. Дараган, З.Косицька, Ю. Лащук, А. Малиніна, О. Найден, Т.Придатко, В.Прядко, В.Щербаківський). На думку багатьох дослідників, декоративне мистецтво створює унікальні можливості для реалізації творчого потенціалу кожної особистості. Тому вважаємо, що декоративне мистецтво доцільно вивчати детальніше.

Зазначене вище дозволяє вважати актуальним і науково виправданим обрання теми даного дослідження «**Декоративне панно засобами змішування технік**»

Мета дослідження – дослідити художні прийоми змішування технік у створенні декоративного панно

Досягнення поставленої мети передбачає розв'язання таких **завдань**:

1. Проаналізувати історію розвитку декоративного мистецтва;
2. Розглянути види декоративного панно;
3. Проаналізувати поєднання традиційних та сучасних технік.
4. Створити роботу декоративного панно з різними видами технік;

Об'єкт дослідження - панно як твір декоративного мистецтва

Предмет дослідження - застосування змішаних технік в створенні творчої роботи

Структура роботи. Відповідно до визначеної теми і завдань наукового пошуку робота складається із вступу, двох розділів, чотирьох підрозділів, висновків, списку використаних джерел. Загальний обсяг роботи складає 26 сторінок.

РОЗДІЛ 1. ДЕКОРАТИВНЕ ПАННО ЯК ВИД МИСТЕЦТВА

1.1. Історія розвитку декоративного мистецтва

Декоративне мистецтво – це особлива галузь художньої творчості, яка підпорядкована своїм законам розвитку, має свою особливу художньо – образну мову. Основна його мета – естетичне освоєння матеріального світу, художнє оформлення довкілля. Митці своїми творами намагаються естетично прикрасити побут людини, її життєдіяльність, сповідуючи основний принцип єдності краси й доцільності. Водночас декоративне мистецтво стає образною основою життя, формує естетичні погляди людини, активно впливає на її емоції, думки й почуття. Про те, якою сприйнятливою є душа народу до всього прекрасного, писав Олесь Гончар. Він зазначав, що будь-яка вжиткова річ у руках народного художника чи художниці стає мистецьким витвором. Людина оточувала себе красою, знала в ній смак, художньо прикрашувала життя, заповнена одвічним, нестримним бажанням творити. Адже саме сільське середовище було мистецьким: одяг, хати, знаряддя праці, предмети побуту – все було «не просто оздоблене, а прилучене до космологічного макрокосмосу народної культури» [1, с. 7].

Декоративне мистецтво пройшло величезний шлях розвитку від елементарних прикрас первісними людьми різних знарядь, посуду, одягу до складних предметів у сучасному інтер'єрі, місті. Класифікувати твори декоративно - ужиткового мистецтва можна за ознаками матеріалу, технікою виконання та призначенням [2, с 50].

Декоративно-прикладне мистецтво існувало вже на ранній стадії розвитку людського суспільства і протягом багатьох століть було найважливішим, а для ряду племен і народностей основною областю художньої творчості. Найдавніших творів декоративно-прикладного

мистецтва властиві виключали змістовність образів, увагу до естетики матеріалу, до раціональної побудови форми, підкресленої декором. У традиційному народній творчості ця тенденція втрималася аж до наших днів.

Людина здавна прагнула прикрасити своє житло і все, з чим їй доводилося стикатися в побуті. При виготовленні будь-якої речі народний майстер думав не тільки про її практичне призначення, але і про красу. З найпростіших матеріалів - дерева, металу, каменю, глини - створював він справжні витвори мистецтва, що передавали поетичне уявлення майстра про навколишній світ.

У народному мистецтві завжди знаходила своє відображення рідна природа. Знайомі кожному з дитинства трави та квіти, зображення птахів і звірів, неба і сонця, землі і води, перетворені фантазією художника, перетворювалися в вироби в яскравий, виразний орнамент.

З плином часу все більшого значення набуває інтерес до багатства матеріалу і вишуканості декору. Виділяються вироби, службовці цілям показності (предмети для культових ритуалів або придворних церемоній, для оздоблення будинків знаті), в яких заради підвищення їх емоційного звучання майстра нерідко жертвують побутової доцільності побудови форми. [3].

Слід розрізняти декоративні і прикладні різновиди декоративно-прикладного мистецтва. Так, якщо предмети прикладного мистецтва (меблі, посуд, ювелірні вироби) виявляються художньо-виразними в основному завдяки естетичній досконалості своєї форми (краса силуету, пропорцій, витонченість ліній, майстерня обробка матеріалу і т. д.), то декоративним творів (розпис стін і побутових предметів, декоративні скульптурні рельєфи, дрібні статуетки, гобелени, вишивки, килими, різьблені прикраси і т. д.) притаманні образотворчі, сюжетні композиції або орнаментальні прикраси.

Своїми руками можна створювати сучасні і дуже красиві вироби, які будуть повністю відповідати існуючим вимогам і особливостям. Сучасні

вироби декоративно-прикладного мистецтва створюються з урахуванням як народних традицій так з віяннями моди сьогодення [4].

Декоративні панно є чудовим варіантом прикраси інтер'єру. Їх можна розмістити на стінах, стелі, на підлозі. Вони дозволяють візуально збільшити простір, прикрасити приміщення, зробивши його схожим на інші кімнати, а також приховати нерівності на стіні або інші недоліки поверхонь. Вибираючи виріб, необхідно орієнтуватися на кольорове оформлення і стиль інтер'єру, щоб картина виглядала гармонійно, але яскраво. Тут потрібно врахувати і розміри, адже якщо вибрати широке настінне панно, йому буде необхідно додаткове освітлення, що підкреслює його красу. Картина може бути у вигляді конкретного малюнка або абстракції. Стиль також буває різним: сучасним, класичним, хай-тек [5].

Декоративні об'ємні картини це щось нове і ще дуже мало де зустрічається можна сказати абсолютно новий і сучасний погляд на оформлення індивідуальності інтер'єру.

Картини часто набувають і виготовляють самостійно з метою освіжити інтер'єр. В результаті приміщення немов оживають. Такі панно сприймаються по-різному в залежності від того, під яким кутом людина на них дивиться. Це унікальна якість, одне з тих переваг, за які цінуються такі роботи. Чимале значення має і мобільність. При необхідності в будь-який момент можна перемістити картину на інше місце, де вона буде виглядати зовсім інакше. Об'ємні роботи ніколи не набридають. Панно можна виготовити в будь-якому розмірі, виходячи з особистих переваг і наявності вільного простору [6].

Отже, на різних етапах історії митці знаходили нові шляхи, шукали різноманітні засоби художньої та емоційної виразності, вирішували загальні формально-художні завдання пластичних мистецтв: новаторське формотворення, взаємодію з навколишнім середовищем, звернення до новітніх технологій. Декоративне мистецтво – світ краси й фантазії, поетичного осмислення навколишньої природи, схвильована розповідь про

думки й почуття людини, світ натхнених образів, що сягають давньої міфології, звичаїв і уявлень наших предків.

1.2. Різновиди панно у декоративному мистецтві

Декор у перекладі з латини означає «прикрашати». «Декоративність якійна особливість мистецького твору, що визначається його композиційно - пластичним і колористичним ладом і виступає як одна з форм краси. Тією чи іншою мірою декоративність проявляється в усіх видах просторових мистецтв, а в декоративно-прикладному слугує головною формою вираження змісту і художньої образності. Якість декоративності вимагає особливих прийомів, типу художньо-образного мислення, міфопоетичного ставлення до дійсності».

Цікаву етимологію слова "декоративне" знаходимо у працях видатного українського філософа й письменника XVIII ст. Григорія Сковороди. Він стверджує, що справжньою є "потаємна краса", яка в стародавні часи визначалась словом "decozum" [1, с.7-8].

Перші панно знайдені в печерах первісних людей на кам'яних стінах зображували тварин і явища природи. Це було бажання прикрасити своє житло, спосіб зафіксувати побачене або захист від злих духів, тепер історики можуть тільки здогадуватися про це. Пізніше з'явилися панно з каменю, мозаїки, ліпнини, венеціанської штукатурки. Цей вид творчості став невід'ємною частиною культурного розвитку.

Картини ще з епохи Середньовіччя стали окрасою осель і до наших днів вони не втратили актуальності в плані оформлення будинку. Ніжні пейзажі, яскраві натюрморти та портрети, ймовірно, ніколи не вийдуть з моди та не будуть витіснені фотографією.

Але сучасні умови життя вже навряд чи надихнуть когось замовити свій парадний портрет або вид з вікон замиської садиби, тому на зміну класичного

живопису на стінах кімнат в наші дні прийшли полотна кубістів, абстракціоністів, модерністські роботи і стиль наїв.

Красиві твори мистецтва в якісних рамах, безсумнівно, будуть вигідно представляти господарів будинку, проте слід остерігатися низькоякісних виробів, які здатні зіпсувати будь-який, навіть гарний інтер'єр.

Настінні пластини є одним з видів панно. Певний настрій можуть створити настінні пластини, виконані в стилі фресок. Зрозуміло, до справжніх фресків вони не мають ніякого відношення, але інтер'єр кімнати допоможуть легко перетворити тільки однією своєю наявністю [7, с.10-12].

Сучасні панно роблять з каменю, дерева, мозаїки, тканин, шкіри, фрагментів скла, паперу. Умільці використовують для своїх шедеврів стрічки, бісер, вишивку. Годяться і вельми незвичайні матеріали: кава, крупи, макаронні вироби. Окремо виділяють модульні панно-композиції, створені з кількох елементів, що становлять собою єдиний твір. До таких панно можна віднести декор з дзеркал, фоторамок, невеликих картин. Наприклад, для створення панно на стіну своїми руками можна взяти кілька круглих дзеркал без рамок і приклеїти їх до стіни на скотч або спеціальну липучку для картин. Завдання панно-прикраса інтер'єру, але дизайнери змушують його працювати в повну силу. За допомогою настінного декору нескладно візуально розширити простір, замаскувати дефекти та нерівності стін, захистити настінне покриття від забруднень [8].

На даний час видів панно існує дуже велика кількість, але з цього всього людського креативу, ми можемо виділити декілька класичних матеріалів з яких роблять чудові панно.

Один із цих видів панно найбільш популярні вироби з дерева. Досвідчені фахівці вирізують в деревині зображення людей, тварин і різних предметів.

Панно, як вид мистецтва, існує досить давно, Глина - це той матеріал, який повністю може відповідати на запит створення панно, яке може стати натуральним твором мистецтва.[9, с.35].

Існує ще один вид панно, гідний порівняння зі справжніми витворами мистецтва як по красі, так і за ціною. Йдеться про мозаїчні картини ручної роботи.

Мозаїка - зображення чи візерунок, виконаний з кольорових каменів, керамічних плиток, скла, паперу тощо.

Мистецтво мозаїки з'явилося в античну епоху. Вона широко застосовувалася при оздобленні храмів та інших громадських будівель.

Мозаїка викладається зі шматочків матеріалу, які мають просту геометричну або складну, вирізану за шаблоном, форму, і закріплюється в шарі вапна, цементу, воску. Мозаїка використовується також для оздоблення творів декоративно-прикладного мистецтва та предметів побуту. Відродився і розвивається інтерес до мозаїки з бісеру.

Мозаїка з паперу виконується з вирізаних чи обривних шматочків паперу імітуючи мозаїку із кольорової гальки, скла, керамічних плиток, пластмаси.

У мозаїці з паперу можна використовувати більше кольорів і відтінків, тому вироби виходять більш живописними. Красу та багатство кольорових сполучень доповнюють живі, гнучкі лінії, у які вибудовуються кольорові шматочки [10, с.25-26].

Скляна мозаїка - чудовий матеріал для настінних композицій. Завдяки його відмінним технічним характеристикам декоративні панно зі скла можна вважати практично вічними. В якості прикрас для підлоги краще мозаїка зі смальти, керамограніта і натурального каменю.

Декоративні панно з таких твердих і крихких матеріалів, як керамограніт і натуральний камінь, з найнеймовірнішими орнаментами необмеженого формату виробляють із застосуванням сучасних технологій. [11, с.108-115].

Дзеркальними композиціями можна прикрасити перегородки в невеликих приміщеннях. Це рішення візуально розширить кімнату, посилить освітлення. Популярні види дзеркального панно - плитки, з'єднані в малюнки або композиції.

Інший варіант цікавого доповнення інтер'єру - скляні вітражі.

Вітражний декор можна встановити на вікнах, дверях, в стінних поглибленнях. Таке панно досить просто виконати самостійно. Зображення на склах малюються особливими фарбами для вітража [12].

Ще один популярний вид панно для прикраси інтер'єру - з тканини.

Панно з тканини може бути простим і багатошаровим. При створенні простої аплікації елементи наклеюють або нашивають на загальний фон. Багатошарова аплікація виходить шляхом поступового прикріплення на основу елементів, перекриваючих один одного і створюють суцільний малюнок.

У країнах Східної Європи з солоного тіста ліпили цілі панно; причому в роботі не використовували фарби і картина мала колір, характерний для випічки. Слов'яни вважали цю деталь особливо виразною і цікавою [13, с.3].

Ще один цікавий матеріал який використовується для панно - штукатурка. Він використовується не тільки при обробці стін, але і в якості матеріалу для об'ємних панно.

Дивовижні картини нескладно виконати з такого незвичайного для мистецтва матеріалу, як плоди зернових культур. Найчастіше при погляді на такі картини здалеку не відразу зможеш зрозуміти, з чого вони зроблені. Здається, що вони написані фарбою в якийсь незнайомій техніці. І тільки при близькому розгляді приходить відкриття - незвичайні картини, які вражають своєю красою, складені з безлічі всіляких насіння [14, с.3].

Отже, у сучасному дизайні інтер'єру широко застосовується такий елемент декору, як настінне панно. Цікаві художні комбінації, створювані на основі різних матеріалів і текстур, - відмінний варіант прикраси будинку. Панно представляє собою дизайнерську комбінацію з декількох зображень, виконану на основі будь-якого матеріалу. Дана прикраса користується популярністю в оформленні домашніх і офісних інтер'єрів. Сучасні дизайнери знаходять йому застосування в декоруванні абсолютно будь-яких поверхонь. Це можуть бути стелі, зовнішні стіни будівлі і т. д.

РОЗДІЛ 2.

ОСОБЛИВОСТІ ПОЄДНАННЯ ТЕХНІК У ТВОРЧОЇ РОБОТИ

2.1. Поєднання традиційних та сучасних технік

Сучасне життя диктує свої правила. З розвитком нових технологій в процес виготовлення виробів декоративно-прикладного мистецтва вносяться зміни, роблячи їх більш цікавими і сучасними. Однак в основі кожної технології лежить традиційна техніка виготовлення і матеріал. Творіння сучасних майстрів умільців дивують різноманіттям форм, яскравою образністю, своєрідністю виконання, виразністю колірних, пластичних, композиційних рішень, єднанням корисності і краси. Як правило, більшість їхніх творів виконано з простих, матеріалів: дерева, глини, вовни, льону і т.п. Але завдяки неповторному, самобутньої майстерності сучасних виконавців за своїм художнім гідності ці роботи цінуються значно вище, ніж багато виробів з дорогих матеріалів. Саме в цих, на перший погляд, нехитрих роботах зі звичайнісіньких матеріалів найбільш повно простежуються витоки духовного життя народу. Саме вони насичені особливим змістом і багатим змістом - добротою, мудрістю і гідністю.

До сучасних видів декоративно-прикладної творчості відносяться декупаж, скрапбукінг, квіллінг, вітраж, і ін. Деякі види, такі як вітраж, переживають своє друге народження. З'являються нові матеріали і інструменти для даних технік, проводиться велика кількість різних курсів і майстер-класів з освоєння прийомів роботи в цих техніках, випускається спеціалізована література [15].

З кінця ХХ століття ведеться діалог про взаємовідносини між образотворчим, декоративним мистецтвом, ремеслом і дизайном серед науковців та митців. Полістилізм і синтез, характерний для сучасного мистецтва вимагає нового сприйняття і прояву традиційних форм і технік. В цьому контексті декоративно-прикладне мистецтво як вид образотворчого

мистецтва виходить за межі структури виду включаючи в себе станкові декоративні твори, які мають ідейно-естетичну або оздоблювальну функцію. Утилітарна, тобто «прикладна» функція у декоративно-прикладному мистецтві займає все меншу частку і декоративні твори, які мають структуру панно, розглядаються на рівні живописних, синтезуючи правила, закони, технічні прийоми.

В мистецтві зараз використовують різні техніки, які намагаються поєднати, змішати між собою. Змішані техніки - цей термін має на увазі використання декількох технологій та матеріалів.

Не припиняється чітке розмежування традиційного від професійного, в якому традиція часто нівелюється художниками-професіоналами. А з використанням надсучасних технологій є ще більші ризики втрати мистецької спадщини, яка викристалізувала і несе в своїй основі найбільш естетичні та знаково-досконалі мотиви, композиційні схеми, колористичні поєднання.

Звернення до форми панно монументальної чи камерної прослідковується ще з часів модерну як втілення амбіцій художників того часу, які були пов'язані з оздобленням інтер'єру. В основі модерну була закладена тенденція до міжнародної інтеграції, яка і створила умови для дотичних пошуків у галузі панно митців різних європейських шкіл. Неординарні твори художників епохи модерну сприяли взаємодії різних видів мистецтв. У численних варіантах панно даного періоду акумулювалися ідейні, суб'єктивні, декоративні принципи різних майстрів, виражені особливими композиційними і технічними прийомами [16].

Станкова форма, до якої тяжіє декоративно-прикладне мистецтво другої половини ХХ століття, формує нову структуру панно, яке виходить за межі трактування цього терміну в енциклопедичних словниках і набуває ширшого значення. Це не лише «частина поверхні стіни, стелі, дверей, обмежена рамкою і заповнена живописом, мозаїкою або скульптурним рельєфом» це твори самостійного характеру, які не мають прямого декоративного чи

утилітарного призначення, в яких на передній план часто виступають зміст, ідея, образ [17,с.167].

В картині-панно діє зовсім інша, ніж в реалістичному живописі, подвійна структура художньої образності, яка базується на асоціативності та складній символіці зображень [18, с.5]. Пошуки в області панно стояли на перехресті розвитку станкового, монументального і декоративного форм живопису. Ця тенденція мала вияв і у таких масових видах народної творчості як вишивка, ткацтво, килимарство.

Сьогоднішня мозаїчність професійного панно свідчить про рух та неоднозначність підходу до технічних засобів, вихід за межі камерності, розмивання жанрових структур. Використання традиційних технік в композиції декоративного панно в поєднанні з вільним трактуванням текстильних матеріалів європейських художників додає нового звучання українському текстилю, спонукає мистецтвознавців і художників – майстрів подивитися під іншим кутом зору на панно, образотворчі можливості технік, образну семантику орнаментів.

На противагу народним майстрам професійні митці додають філософського звучання текстильним творам, синтезуючи віртуозні техніки мистецтва, наближають їх до станкових живописних полотен.

Науковці в дослідженні проблеми панно бачать прояв і розвиток нових граней, які доповнюють теорію декоративно-прикладного мистецтва. Перспективними напрямками досліджуваної теми є: вивчення особливостей творчої манери професійних художників-майстрів, аналізу композиційного трактування текстильних станкових творів сучасних митців, характеристики спільних та відмінних рис у творчості художників різної місцевості, використання елементів традиційної народної орнаментики у сучасному панно. Розвідки мистецтвознавців стосовно даної теми у майбутньому зумовлять до переосмислення мистецької спадщини народу, мотивації до використання художниками традиційних прийомів і технік у сучасних творчих проєктах [15, с.267-268].

Крім відомих традиційних художніх розписів, відомі і інші сучасні техніки. Однією із них є крапковий розпис, який виник на основі дивовижних картин художників-імпресіоністів, написаних у техніці пуантилізму. Художнє полотно такої техніки створено за допомогою дрібних крапкових мазків. Картина складається з мізерних мозаїчних елементів, які вмільний майстер об'єднує у єдине ціле. Так з'явилася техніка розпису point-to-point, яка сьогодні все більше використовується для оздоблення предметів побуту. Декоративна композиція, виконана в техніці point-to-point сприймається як складний, багатоколірний, мальовничий орнамент. Для крапкового розпису, як правило, використовують акрилові контури, якими розписують скляні поверхні, кераміку, дерево.

Point to point або крапковий розпис – це один із найдавніших видів декорування людиною навколишнього простору. У сучасному мистецькому світі він широко застосовується для декорування самих різних поверхонь: починаючи від телефонів і закінчуючи автомобілями. Крапковий розпис походить корінням із сакрального живопису австралійських аборигенів, народів Африки та Індонезії [19, с.154].

Сучасність в контексті панно все активніше застосовують професійні українські художники. Лілія Лупул зі Львова різноманітно поєднує вишивку, гаптування, колаж, батик, ручне фарбування і клаптикове шиття (печворк) у своїх орнаментальних міні творах. Також львів'янка, Дарія Зав'ялова, створює пейзажі в техніці аплікації, використовуючи нашарування тканин та шовкових стрічок. Київська художниця Анастасія Подерв'янська експериментуючи зі складними штучними і натуральними текстильними матеріалами і техніками веде діалог між сучасним актуальним і традиційним, балансує між утилітарним декоративізмом і кітчем. Іван Семисюк з Києва декорує вишивку гудзиками та бісером, шовковими стрічками, використовуючи в композиції вишитих картин стилізовані зображення тварин, характерних для українського розпису. Художниця з Коломиї Олена

Зотова трактує пейзажні мотиви в техніці вишивки, додаючи розпис на тканині та аплікацію.

Рівненська майстриня Алевтина Кляповська, експериментуючи з формою панно, вводить об'ємні елементи і оздоблює вишивкою батик, додаючи техніки клеєння з льону, валяння.

Досліджуючи різноманітні варіанти європейського панно потрібно відзначити роботи Луїзи Гардінер (Louse Gardiner) – художниця та ілюстратора з Англії створює вишиті панно з квітковими мотивами і оздоблює їх аплікативними елементами та розписом; італійки Беатріс Алемангі (Beatris Alemagna), яка вишитими панно ілюструє дитячі книжки; художника та викладача з Великобританії Кес Холмс (Cas Holmes), яка створює абстрактні текстильні колажі, використовуючи порвані, порізані матеріали, а не готові, створюючи прозорі шари, які поєднують графічне і живописне зображення з тканиною і стібками; Дон'ї Ковард (Donja Covard) з Великобританії, об'ємні твори художниці виконані за допомогою антикварних англійських і французьких мережив, тканин і галантерейних виробів, оздоблені ручною вишивкою, та ін. [15, с.267-268].

В сучасному світі існує безліч сучасних і нових технік, однією із них є техніка стрінг-арт. Цей вид хенд-мейд мистецтва полягає в малюванні нитками - натягувати на гвоздики на дошці, нитки утворюють картину. «String» з англійської мови перекладається як «струна» або «мотузка», ще цей незвичайний вид рукоділля називають «ізонить»: від «зображення» «нитка».

Єдиної думки про те, як з'явився цей вид мистецтва, немає. За однією з версій, його придумали англійські ткачі в XVII столітті. Вони створювали ажурні прикраси для дому за допомогою дощочок, ниток і цвяхів.

Минуло кілька століть, і в середині XIX століття напівзабутий спосіб роботи з ниткою відродила математик Мері Еверест Буль. Вона знайшла оригінальний спосіб демонстрації своїх учнів побудови геометричних фігур. Для занять вона використовувала невелику дошку з прибиті цвяхами, на якій

за допомогою мотузки «малювала» трикутники, квадрати і більш складні фігури [20].

Декупаж (від фр. *decouper* вирізати з паперу) - декоративна техніка по тканині, склу, дереву (та інших поверхнях), що полягає у вирізуванні візерунків із різних матеріалів та наклеюванні їх на поверхню, що декорується на папері тканині склі дереві. Декупаж, як техніка декорування, має справу з плоскими поверхнями і плоским декором. Ускладнення технології та віднайдення нових матеріалів декорування позначилося на цій техніці додачею об'ємного декору чи комбінацією плоского та об'ємного декорування.

Поп-ап напрямок в декоративному мистецтві, техніка, яка поєднує елементи технік кірігамі і вирізання та дозволяє створювати об'ємні конструкції, листівки, які складаються в плоску фігуру.

Кінусайга - японське мистецтво створення художніх виробів (на зразок мозаїки) із різнокольорових клаптиків тканини без шиття шляхом вдавлювання їх країв в пінопласт

Скрапбукінг - це своєрідний спосіб збереження і передачі окремих історій за допомогою особливих візуальних і тактильних прийомів замість звичайного оповідання, що передається «з вуст в уста». Скрапбукінг перекладається з англійської буквально як «книга з вирізок». Скрапбукінг це красиво оформлена пам'ять, історія в картинках. Може бути у вигляді книги, альбому, але останнім часом все частіше як панно, що прикрашає інтер'єр.

Вінтаж (Vintage) і близький йому херітаж (Heritage). Активно використовується в декорі все старовинне або ж штучно зістарене: картинки, фрагменти друку, прикраси, шматочки тканини, мережива, прикраси. Все, що відноситься до тієї епохи, на яку орієнтований вінтаж. Ніяких яскравих і білих квітів, приглушені, м'які відтінки, романтика і тепло спогадів. Особливість цього стилю полягає в застосуванні старовинних картинок, фотографій або штучно зістарених елементів. Крім цього використовуються різні предмети «історичного» мотиву: марки, листівки, прикраси, які

використовувалися в той період, відповідно до якого ви здійснюєте оформлення альбому. Кольори в оформленні використовуються також з урахуванням часу, який має показувати вінтажна сторінка.

Шеббі-шик (втрачений шик, насильно зістарений шик). Нова і ультрамодна течія. Полягає в яскравому, агресивному стані потертості оформлення без ефекту старіння. Фони з обтертими краями, засипані стрічками, пом'ятий папір... Все, що нагадує нові дороги дизайнерські «терті» джинси [21].

Таким чином, дане дослідження показує, що в сучасному світі виробни декоративно-прикладного мистецтва, які ми бачимо, розкривають перед нами багатство культури народу, допомагають засвоїти звичаї, які передаються від покоління до покоління, але при цьому потрібно враховувати зміни, що відбуваються в сучасному світі, як в художній культурі, так і в інших сферах життя людини. В декоративному мистецтві зараз використовують різні техніки та сучасні матеріали, які намагаються поєднати, змішати між собою наприклад: вишивка, батик, колаж, декупаж, вітраж та інші.

2.2. Етапи виконання творчої роботи

У декоративному мистецтві, крім традиційних технік малювання і добре знайомого використання допоміжних матеріалів, постійно з'являються нові прийоми і варіанти їх застосування. Сьогодні ця тема дуже актуальна, тому що в сучасному дизайнерському інтер'єрі крім декоративних аксесуарів, виконаних в традиціях класичного образотворчого мистецтва, що створюють витончену атмосферу в домі і додають йому елегантний шик, часом, потрібні дещо інші творчі рішення.

Ідея нашої творчої роботи є створення декоративного панно засобами змішаних технік, поєднання вітража на склі та фоновим малюнком на папері. Ми використовували декілька прийомів акварельної техніки в поєднанні з

іншими водорозчинними фарбами, такими як акрил, а також додавали елементи аплікації з паперу, та графічним доопрацюванням.

Змішана техніка малювання - це написання однієї картини з використанням декількох різних технік. Іноді це дозволяє створити на папері ефекти, недоступні при застосуванні якоїсь однієї окремої техніки. А іноді тільки в такій змішаній техніці і можна створити бажаний твір [22]. Одним прикладом змішаних технік є одночасне застосування акварелі і акрилу, обидва ці типу фарб є водорозчинними, але при цьому акрил щільна і насичена, а акварель є більш прозорою.

Художній розпис по склу – це особливий, неповторний і сучасний напрямок декоративно-прикладного мистецтва. Цікаве саме по собі, яке набуває величезну виразність у поєднанні з іншими видами образотворчого мистецтва.

Темою нашої творчої роботи є триптих із зображенням стилізованих рослин і метеликів. За основу ми взяли екзотичні квіти і закомпонували на папері, метеликів перенесли на зовнішню поверхню скла. У центральній частині зобразили великі квіти, створюючи цим композиційний центр нашого триптиха.

У декоративному мистецтві стилізація - метод ритмічної організації цілого, завдяки якому зображення набуває ознак підвищеної декоративності і сприймається своєрідним мотивом візерунка (тоді ми говоримо про декоративну стилізацію в композиції). У дизайні і декоративному мистецтві під стилізацією прийнято розуміти процес декоративного узагальнення зображення на основі зміни форми, графічного опрацювання, модифікації кольору і об'єму [23].

Щоб отримати результат визначилися з форматом і кількістю робіт у вигляді триптиха. Триптих - витвір мистецтва, який складається з трьох картин. Слово триптих бере свій початок з грецького "тріптіхос", що означає «складається з трьох дощочок». З давніх часів триптих традиційно використовується для віттарів. Такий триптих містить в собі велику

центральну панель і 2 панелі поменше з боків. Триразовий характер такого твору відображає релігійний символізм числа 3. У триптиху дуже важливо підтримувати однаковість в кожній частині. Без одного колірною, стильового або технічного прийому, який з'єднає різні частини, остаточна картина втратить частину свого впливу на глядача. Варіанти розміщення частин в триптиху можуть бути самими різними, як і їх розміри. Триптихи традиційно висять у вертикальному форматі і проглядаються зліва направо.

Велике значення під час виконання ескізного проєкту приділялося побудові правильної композиції. Правильно побудована композиція забезпечує єдність форми і змісту, підсилює емоційний вплив і впливає на зорове сприйняття інтер'єру.

Композиція (від лат. *Compositio*) - означає складання, з'єднання і поєднання різних частин в єдине ціле відповідно до будь - якої ідеєю [24].

1. Для початку роботи розробили ряд ескізів, щоб досягти поставлених перед собою завдань. Вирішили в центральній частині композиції акцент зробити на квіти, а з боків на метеликах.

2. Другий етап включав в себе, розміщення і стилізацію рослин на другому плані, і метеликів на склі. Пошук колірної гами всіх трьох робіт з виділенням композиційного центру.

3. Після цього ескіз виконувався в заданому розмірі, 60*40. Перенесли ескіз на акварельний папір, використовуючи акварельні та акрилові фарби «СОНЕТ» поклали основні колірні плями, щоб декорувати роботу допрацювали композицію аплікацією з паперу і пропрацювали детально графічною ручкою.

4. За готовим ескізом почали виконувати роботу безпосередньо на склі. Перед тим, як починати наносити малюнок на скло, знежирили поверхню, щоб добре лягла вітражна фарба, з контурним опрацюванням.

5. Обвели всі лінії ескізу контуром. Після його повного висихання приступили до зафарбовування внутрішніх фрагментів. За допомогою фарб для розпису по склу фірми "DECOLA" стала можливість яскраво розписати

скло. Фарби мають рідку консистенцію, що забезпечує отримання рівної поверхні, стійкі до вицвітання, що не змащуються.

6. Для надання картині закінченого вигляду проробили деякі деталі.

Отже, дотримуючись правил ведення роботи над декоративним панно, не порушуючи етапи виконання, використовуючи різні техніки та художні матеріали, можна досягти потрібного результату.

ВИСНОВКИ

1. Декоративне мистецтво – це особлива галузь художньої творчості, яка підпорядкована своїм законам розвитку, має свою особливу художньо – образну мову.

Декоративне мистецтво пройшло величезний шлях розвитку від елементарних прикрас первісними людьми різних знарядь, посуду, одягу до складних предметів у сучасному інтер'єрі, місті. Класифікувати твори декоративно - ужиткового мистецтва можна за ознаками матеріалу, технікою виконання та призначенням.

2. Розглянувши панно можемо сказати, що у них використовують різні техніки та матеріали дерево, камінь, папір, шкіра. Це колажі живописні та графічні, тканинні, дерев'яні, кам'яні, скляні панно та інші.

Декор у перекладі з латини означає «прикрашати». «Декоративність якійсна особливість мистецького твору, що визначається його композиційно - пластичним і колористичним ладом і виступає як одна з форм краси. Тією чи іншою мірою декоративність проявляється в усіх видах просторових мистецтв, а в декоративно-прикладному слугує головною формою вираження змісту і художньої образності. Якість декоративності вимагає особливих прийомів, типу художньо-образного мислення, міфопоетичного ставлення до дійсності».

У сучасному дизайні інтер'єру широко застосовується такий елемент декору, як настінне панно. Цікаві художні комбінації, створювані на основі різних матеріалів і текстур, - відмінний варіант прикраси будинку. Панно являє собою дизайнерську комбінацію з декількох зображень, виконану на основі будь-якого матеріалу. Дана прикраса користується популярністю в оформленні домашніх і офісних інтер'єрів. Сучасні дизайнери знаходять йому застосування в декоруванні абсолютно будь-яких поверхонь. Це можуть бути стелі, зовнішні стіни будівлі і т. д.

3. Сьогоднішня мозаїчність професійного панно свідчить про рух та неоднозначність підходу до технічних засобів, вихід за межі камерності, розмивання жанрових структур. Використання традиційних технік в композиції декоративного панно в поєднанні з вільним трактуванням текстильних матеріалів європейських художників додає нового звучання українському текстилю, спонукає мистецтвознавців і художників – майстрів подивитися під іншим кутом зору на панно, образотворчі можливості технік, образну семантику орнаментів.

Крім відомих традиційних художніх стилів, відомі і інші сучасні техніки: стрінг-арт, поп-ап, кінусайга, скрапбукінг, декупаж тощо.

4. Для початку творчої роботи визначилися с темою та матеріалом. Визначилися з розмірами і кількістю робіт у вигляді триптиха, на яких будуть зображені квіти і метелики.

Надалі зайнялися пошуком ескізів на папері, розміщення і стилізацію рослин на другому плані, і метеликів на склі. Після цього ескіз виконувався в заданому розмірі, 60*40.

Перенесли ескіз на акварельний папір, поклали основні колірні плями і пропрацювали детально. За готовим ескізом почали виконувати роботу безпосередньо на склі.

Таким чином, дотримуючись правил ведення роботи над декоративним панно, не порушуючи етапи виконання, використовуючи різні техніки та художні матеріали, можна досягти потрібного результату.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кара – Васильєва Т. В. Декоративне мистецтво України ХХ століття. У пошуках «Великого стилю» / Т. Кара – Васильєва, З. Чегусова – К. : Либідь, 2005. – 274 с.
2. Климова Л. В. Образотворче мистецтво. Плани-конспекти. 5 клас.-Х.: Веста: Видавництво “Ранок ”, 2006. – 144 с.
3. Гулей О. В. Декоративно-прикладне мистецтво: Навчальний посібник. – Суми: Видавництво СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2010, – 152 с.
4. Декоративное искусство, история развития декоративного искусства [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.baget1.ru/applied-arts/applied-arts.php>
5. Различные виды декоративных панно [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.kovalev-ceramics.com/articles/134>
6. Время акцентов: как гармонично использовать объемные картины и панно в интерьере? [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://happymodern.ru/obemnye-kartiny-v-interere-foto/>
7. Интересные идеи для вашего дома. Украшение интерьера своими руками / [сост. С. А. Шанина]. – М.: РИПОЛ классик, 2010. - 256 с.
8. Історія виникнення панно. Історія і сучасність панно і цікаві факти [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://sudokuweb.ru/raznoe/istoriya-viniknennya-panno-vikipediya.html>
9. Бондарева О. А. Художественная керамика: учебно-методическое пособие / О. А.Бондарева.-Москва; Берлин: Директ- Медиа, 2019.-51 с.
10. Богайчук Р. В. Трудове навчання. Конспекти уроків. 3 клас. до підр. Веремійчика, В.П.Тименко. Тернопіль: навчальна книга – Богдан. 2012.- 119 с.
11. Овчинникова Е. Панно без границ / Е. Овчинникова // Идеи вашего дома. – 2009. - №4.

12. Виды панно: найдется решение для любого интерьера. Что такое панно [Электронный ресурс] – Режим доступа:
<https://slovodelo.ru/poleznye-materialy/vidy-panno/>
13. Ращупкина С. Ю. Соленое тесто. Поделки, игрушки, сувениры, панно, фоторамки/[сост. С.Ю. Ращупкина].- М.: РИПОЛ классик, 2011. - 256 с.
14. Каминская Е. Мозаика из круп и семян/ Каминская Е: Издательство Рипол Классик, 2011. - 43 с.
15. Каленюк О. М. Интерпретация традиционной украинской вышивки в современном профессиональном панно, / Каленюк О. М. 2018. - 269 с.
16. Штольдер Н. В. Панно эпохи модерн : автореф. дис. на соискание уч. степени канд.искусствоведения: / Штольдер Н. В. М., 2005. - 233 с.
17. Пасічний А. М. Образотворче мистецтво: словник-довідник.
/ Пасічний А. М. Тернопіль: Навч. книга – Богдан, 2003. - 216 с.
18. Писаренко Н. П. Тенденція перетворення станкової картини у панно в російському живописі кінця ХІХ - початку ХХ ст.: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. мистецтвознавства:. / Писаренко Н. П. Київ, 2002. - 20 с.
19. Михайленко В. Є. Основи композиції. Геометричні аспекти художнього формотворення / В. Є. Михайленко, М. І. Яковлев. – К.: Каравела, 2014. – 254 с.
20. Стринг - арт — картины из гвоздей и нитей: что это и как ему научиться [Электронный ресурс] – Режим доступа:
http://burdastyle.ru/master-klassy/decor/string-art-kartiny-iz-gvozdej-i-nitej-chto-eto-i-kak-emu-nauchitsya-14091_14091/
21. Цапенко О. О. "Сучасні техніки декоративно - прикладного мистецтва / Цапенко О. О. Успіх приходить до того, хто робить те, що найбільше любить." [Электронный ресурс] – Режим доступа:
<http://www.myshared.ru/slide/1084372/>

22. Чим хороша змішана техніка малювання? [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://sovilit.com.ua/article/ru/pianka-spearfishing>
23. Король А. М. Декоративна стилізація в натюрморті [Електронний ресурс] / А. М. Король – Режим доступу: <http://intkonf.org/korol-am-dekorativna-stilizatsiyi-v-natyurmorti/>
24. Види та жанри образотворчого мистецтва. Поняття стилю [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://infopedia.su/17x27c4.html>